

Tekijänoikeusjärjestelmä - ajankohtaisia kysymyksiä

Sivistysvaliokunta 23.9.2011

Satu Kangas, Viestinnän Keskusliitto

satu.kangas@vkl.fi

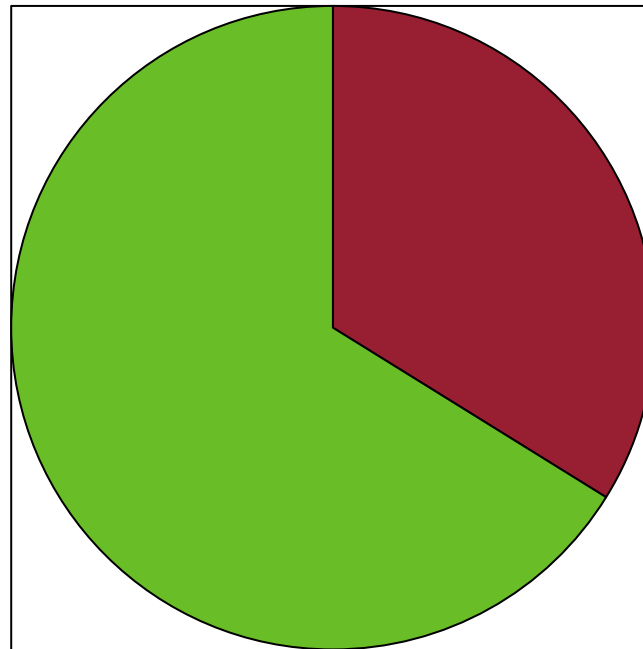
Tekijänoikeuden ratio

- Tekijänoikeuden avulla tavoitellaan yhteiskunnallista hyvää
 - **Tietoa ja elämyksiä kansalaisille**
 - Kirjoja, lehtiä, elokuvia, tv- ja radio-ohjelmistoja, pelejä, musiikkia, kuvataidetta, karttoja ym.
 - **Toimintaedellytyksiä itsenäiselle luovalle työlle ja luovien alojen yritystoiminnalle**
 - Menestys edellyttää, että tuotteille on kysyntää
 - Laadukkaat tuotteet, riittävän suuri markkina, tehokas tuotanto, markkinointi ja jakelu
- Tekijänoikeus ei suojaa tietoa, ideoita tai ajatuksia, vaan sitä **muotoa**, johon ne puetaan

Tekijänoikeus = yksinoikeus kopioida ja jakaa teos yleisölle

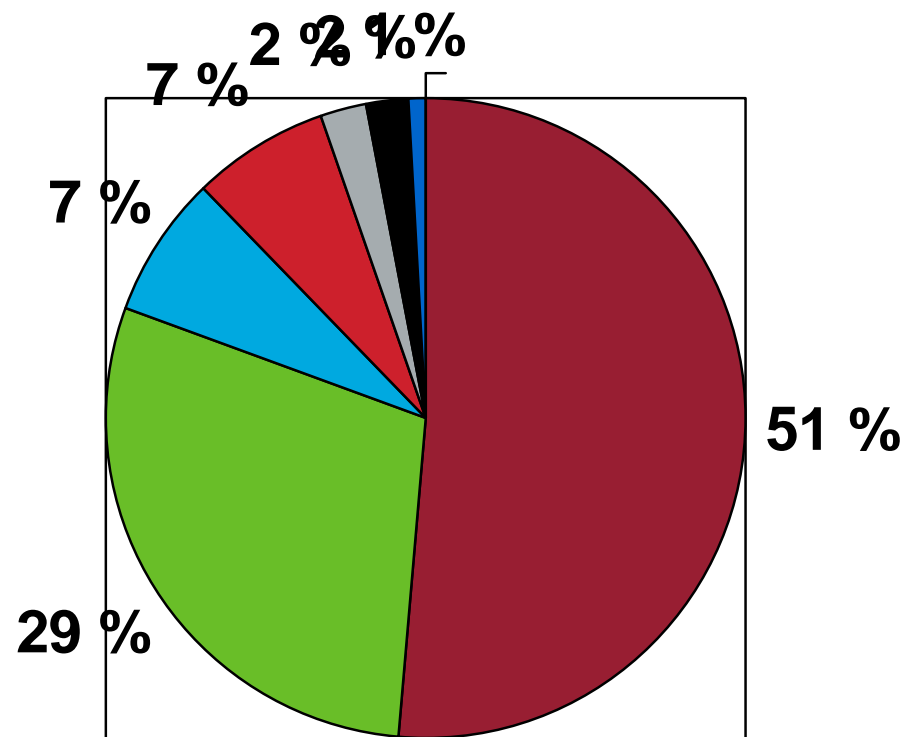

■ Lain poikkeukset ja rajoitukset ■ Tekijänoikeus käytännössä

Tekijänoikeuden ydinteollisuus

Jalostusarvo 6,8 mrd euroa 2008
3,7 prosenttia BKT:stä

- Ohjelmistot ja tietokannat
- Lehdet ja kirjat
- Mainonta
- Radio ja tv
- Musiikki, teatteri ja ooppera
- Elokuva ja video
- Muut

Mediayrityksillä on useita rooleja tekijänoikeuden arvoverkossa

- **Alkuperäinen oikeuksien omistaja**
 - tietokantasuoja, kokoomateossuoja, tuottajasuoja, signaalisuoja
- **Oikeuksien ostaja ja käyttäjä**
 - Tuotannossa, markkinoinnissa ja jakelussa tarvittavat oikeudet
- **Oikeuksien myyjä**
 - Digitaalisiin tuotteisiin ja palveluihin voi sisältyä aineiston käyttöoikeuksia
 - Jakelussa voidaan joutua siirtämään oikeuksia
- **Tekijäoikeusjärjestöjen jäsen** (Kopioisto) **ja maksava asiakas** (esim. Teosto, Gramex)

Peruslähtökohdat

- **Puolustamme vahvaa tekijänoikeussuojaa**, koska sen turvin media-alan yritykset voivat
 - Harjoittaa liiketoimintaansa
 - Kehittää uusia tuotteita ja palveluita
 - Puolustautua kilpailijoita ja piraatteja vastaan
 - Työllistää (media- ja painoala 24 000 työpaikkaa)
- **Digitaalisessa toimintaympäristössä tarvitaan uudenlaista ajattelua**
 - Perinteinen oikeuksien "viipalemyynti" ei toimi

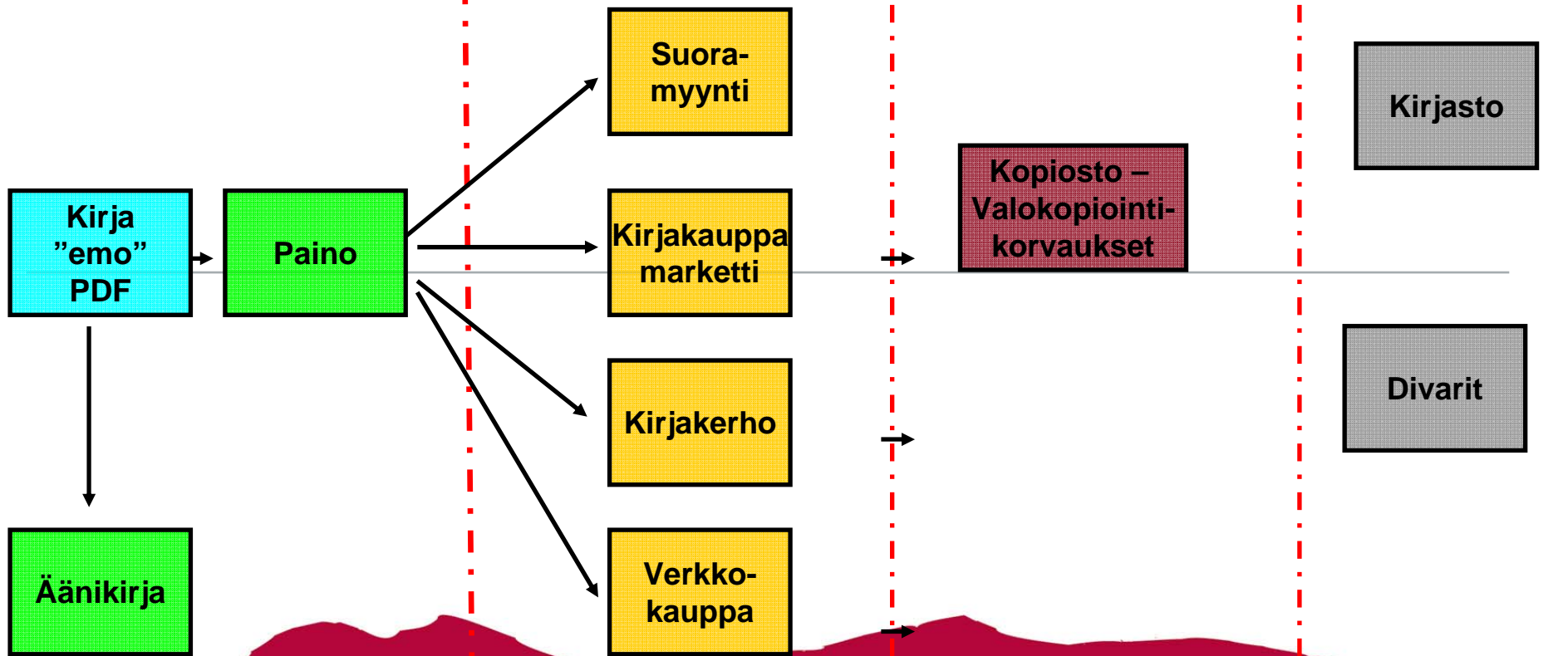
Tuotanto

Perinteinen toimintamalli

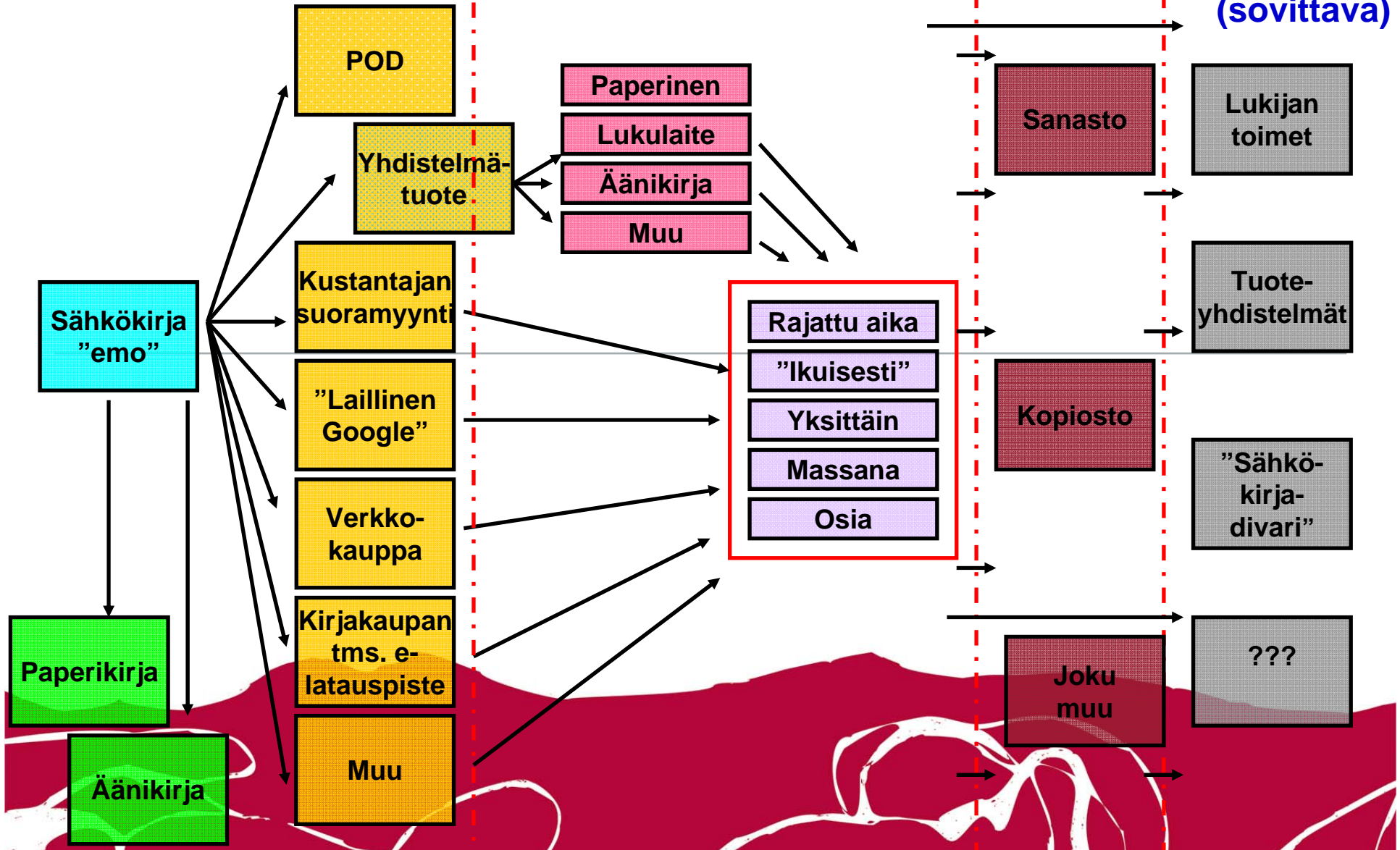
Myyntikanavia

Massa-
lisenssit

Jälki-
levitys
(ei tarvitse
sopia)

Teos digitaalisessa ympäristössä

Mitä digitaalinen murros merkitsee media-alalle

- Kieli- ja kulttuurisyyistä joukkoviestintämarkkina on pääosin kansallinen
- Uudet kilpailijat, myös globaalit jätit
- Pirstoutuvat yleisöt
- Lisääntyvät digitaaliset jakelukanavat => lisääntyvät investoinnit
- Printin ja digitaalisen sisällön "uusjako" käynnissä
- Liiketoimintamallit ja ansaintalogiikat haussa
- => Yritykset joutuvat varautumaan monenlaisiin skenaarioihin ja nopeaan reagointiin

Miten suomalainen sisällöntuotanto pärjää?

- Puolustetaan vahvaa tekijänoikeussuojaa
- Turvataan reilun kilpailun edellytykset
- Pidetään huolta siitä, että oikeudenloukkauksiin voidaan puuttua tehokkaasti
- Päivitetään tekijänoikeuslakia digiaikaan

Lain päivitystarpeita

- Tekijänoikeustoimikunnan ehdotus tv-, radio- ja lehtiarkistojen hyödyntämisestä (sopimisen helpottaminen uudella sopimuslissenssisäännöksellä): VKL kannattaa
- Toimikunta työstää piratismiin, kaupalliseen linkitykseen ja ohjelmistojen verkkotallentamiseen liittyviä ehdotuksia
- Tekijänoikeuden luovutussopimukset:
 - Kaikkien oikeuksien luovutus pitäisi olla kaikkien oikeuksien luovutus => säännös oikeuksien edelleenluovutus- ja muutoskiellosta kumottava
 - Yleiset sopimusten tulkintaperiaatteet

